

Till näringsutskottet

Näringsutskottet har den 16 april 1996 beslutat att bereda bl.a. trafikutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1995/96:141 Aktiv förvaltning av statens företagsäggande jämte motioner i de delar som berör trafikutskottets beredningsområde.

Affärsverk och företag inom trafikutskottets verksamhetsområde berörs inte särskilt i propositionen. Trafikutskottet behandlar i sitt yttrande yrkanden i tre motioner som tar upp sådana frågor.

Motionerna

I motion 1995/96:N26 (m) framhålls att regeringen bör få i uppdrag att förbereda en privatisering av bl.a. Telia, Sila och Arlanda flygplats. Vidare bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om att regeringen bemyndigas att genomföra utförsäljningar av dessa företag.

Enligt motion 1995/96:N27 (kds) bör staten sälja Telia helt eller delvis.

I motion 1995/96:N29 (c) framhålls att starka skäl talar för att bolag med serviceansvar över hela landet, som t.ex. Telia och Posten, även i fortsättningen bör vara statliga.

Trafikutskottets ställningstagande

Trafikutskottet har för sin del inget att erinra mot regeringens förslag i propositionen om aktiv förvaltning av statens företagsäggande.

När det gäller motionsyrkandena om Posten och Telia vill trafikutskottet erinra om att det i sitt av riksdagen godkända betänkande Post- och telekommunikation (prop. 1994/95:25 bil. 7, bet. TU25, rskr. 376) behandlade motioner i vilka yrkades att regeringen skulle bemyndigas att sälja såväl Posten som Telia. Trafikutskottet framhöll därvid att post- och telekommunikationer utgör en väsentlig del av landets infrastruktur och att de har stor betydelse för näringslivets konkurrenskraft och de enskilda människorna i landet. Det är därför nödvändigt att se till att landets alla delar har tillgång till en god post- och teleservice. Vidare krävs att funktionshindrade erbjuds en

sådan service. Trafikutskottet var mot denna bakgrund inte berett att förorda att Posten och Telia privatiseras.

Regeringen har för avsikt att senare i vår förelägga riksdagen en proposition om ändringar i postlagen. Trafikutskottet har vidare erfarit att det inom Kommunikationsdepartementet pågår ett arbete med att utarbeta en departementspromemoria som bl.a. tar upp frågor om ändringar i telelagen och statens ägarroll i Telia.

Med hänvisning till det anförda anser trafikutskottet för sin del att riksdagen bör avslå motionerna N26 (m) och N27 (kds) i denna del. Syftet med motion N29 (c) i denna del blir tillgodosett. Den kan därför lämnas utan åtgärd från riksdagens sida.

Trafikutskottet övergår därefter till att behandla yrkandena i motion N26 (m) att regeringen bör förbereda en privatisering av Sila och Arlanda flygplats och att regeringen bör bemyndigas att genomföra utförsäljningar av dessa företag. Trafikutskottet behandlade samma yrkanden i sitt av riksdagen godkända betänkande om luftfart (prop. 1994/95:100 bil. 7, bet. TU20, rskr. 318).

Sila utgör grunden för det svenska ägandet i SAS. SAS-samarbetet baseras på ett skandinaviskt luftfartssamarbete sedan början av 1950-talet som beslutats av riksdag och regering. Den nuvarande ägarkonstruktionen innebär att svenska staten äger 50 % av Sila som i sin tur äger ABA (AB Aerotransport). ABA:s ägarandel i SAS-konsortierna utgör tre sjundedelar. Motsvarande danska och norska moderbolag äger vardera två sjundedelar. Det nuvarande SAS-samarbetet gäller till år 2005.

I ovan angivna betänkande framhöll trafikutskottet att en privatisering av SAS förutsätter att uttalad samstämmighet härom råder i Danmark, Norge och Sverige och att en privatisering verkligen är till gagn för SAS. Trafikutskottet var inte berett att förorda att riksdagen uttalade sig för en privatisering.

När det gäller frågan om privatisering av Arlanda flygplats framhöll trafikutskottet att ett arbete sedan början av 1990-talet pågått vid Luftfartsverket och inom Kommunikationsdepartementet som syftar till att uppnå en mer bolagsliknande organisation för verksamheten. Trafikutskottet ansåg vidare att det är en nationell angelägenhet att det finns ett samordnat flygplatssystem i Sverige med anknäpning till det internationella flygnätet. Med bl.a. dessa motiveringar motsatte sig trafikutskottet yrkandet om en privatisering av Arlanda flygplats.

Trafikutskottet har inte ändrat upfattning när det gäller frågan om en privatisering av Sila och Arlanda flygplats. Riksdagen bör därför avslå motion N26 (m) i denna del.

Stockholm den 23 april 1996

På trafikutskottets vägnar

Monica Öhman

I beslutet har deltagit: Monica Öhman (s), Per Westerberg (m), Håkan Strömberg (s), Jarl Lander (s), Per Erik Granström (s), Tom Heyman (m), Krister Örnfjäder (s), Hans Stenberg (s), Birgitta Wistrand (m), Kenth Skårvik (fp), Monica Green (s), Karl-Erik Persson (v), Lena Sandlin (s), Lars Björkman (m), Claes-Göran Brandin (s) och Sivert Carlsson (c).

Avvikande meningar

1. Försäljning av statliga företag

Per Westerberg (m), Tom Heyman (m), Birgitta Wistrand (m), Kenth Skårvik (fp), Lars Björkman (m) och Sivert Carlsson (c) anser att den del av trafikutskottets ställningstagande som börjar med "Trafikutskottet har" och slutar med "statens företagsägande" bort ha följande lydelse:

På förslag av den dåvarande fyrpartiregeringen beslutade riksdagen i december 1991 bla. att bemyndiga regeringen att vid lämplig tidpunkt helt eller delvis sälja statens aktier i vissa angivna aktiebolag (prop. 1991/92:69, bet. NU10, rskr. 92). Försäljningen skulle genomföras enligt de i propositionen angivna riktlinjerna. Regeringen framhöll att all erfarenhet visar att ett privat, decentraliserat företagande utgör den bästa grunden för ett ökat välbefinnande. Statens främsta uppgift inom näringspolitiken måste vara att ange ramarna för näringslivets verksamhet och bidra till att skapa betingelser för långsiktig tillväxt.

Trafikutskottet anser för sin del att de argument som riksdagen och regeringen vid detta tillfälle anförde alltjämt är giltiga. Det finns därför ingen anledning för riksdagen att upphäva 1991 års riksdagsbeslut.

2. Vissa ytterligare privatiseringar

Per Westerberg (m), Tom Heyman (m), Birgitta Wistrand (m), Kenth Skårvik (fp) och Lars Björkman (m) anser att den del av trafikutskottets ställningstagande som börjar med "När det gäller motionsyrkandena" och slutar med "i denna del" bort ha följande lydelse:

Trafikutskottet anser att statliga verksamheter som redan i dag är konkurrensutsatta, eller som utan problem kan konkurrensutsättas, skulle fungera bättre eller lika bra som privat drivna företag. Genom en privatisering får företagen dessutom tillgång till riskkapital och bättre utvecklingsmöjligheter. Som framhålls i motion N26 (m) bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att förbereda en privatisering av Telia, Sila och Arlanda flygplats. Regeringen bör också återkomma till riksdagen med förslag om att regeringen bemyndigas att genomföra utförsäljningar av dessa företag.

Av det anförda följer att trafikutskottet för sin del anser att riksdagen bör bifalla motion N26 (m) i denna del. Syftet med yrkandet i motion N27 (kds) att Telia bör säljas ut, helt eller delvis, blir därmed tillgodosett. Motion N29 (c) bör avslås i den del som behandlar Posten och Telia.